2021 Ivan Dan

MAGARCEVA BRDO

SZAMÁRHEGY

Egyedi kiadvány Ivan Dan alkalmából

Ingyenes

POZIVNICA

Srdačno Vas pozivamo na proslavu Ivandana, koja će se održati 26. lipnja u Senandriji! U Senandriji od 1700. godine živi jedna mala dalmatinska zajednica. Šačica katoličkih Dalmatina, izvorno 15 obitelji, koje su se u grad svojedobno doselile nakon brojnih nedaća. Do danas su izgubili svoj jezik, ali brižno čuvaju preostalu baštinu. Njihov najveći blagdan je Ivandan, proštenje župne crkve sv. Ivana Krstitelja.

PROGRAM

16 sati Proslava počinje svetom misom u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja. Nakon mise kod križa ispred crkve slijedi svečana posveta dalmatinske zastave, škrinje i obrednika Klanjanja Presvetom Oltarskom Sakramentu na drevnom dalmatinskom jeziku s početka 18. stoljeća.
Nakon toga okupljene članove i goste pozdravlja **gradonačelnik Senandrije Dániel Pilis.**

18 sati Otvorenje izložbe slika senandrijskih likovnih umjetnika koje su ponuđene stradalima u potresu u Hrvatskoj u **Galeriji gradskog poglavarstva** (adresa: Szentendre, Városház tér 3.).

19 sati i 30 minuta Prema starom običaju kako bi razagnali tamu sudionici na Crkvenom brdu, u uličicama koje vode do glavnog traga, u ulicama Görög, Bercsényi i Péter Pál, te na dunavskoj šetnici između Luke i križa Kucsera postavljaju **tisuću zapaljenih svjetiljki.**

21 sati i 30 minuta Na gornjoj etaži punkta Riverside kao glas duše oglašava se truba u znak **pijeteta, sjećanja i zahvalnosti.** Nakon **paljenja prvih svjetla sastavi Babra i Vigad sviraju hrvatske i dalmatinske melodije.**

Za vrijeme priredbe pod šatorima na dunavskom korzu održat će se **Narodnosni sajam**, na kojem se nude lavanda, senandrijski kolači, senandrijska vina Kőhegy, svježe lepinje i fritule, te mornarski kruh i rukotvorine. U jednom šatoru izložit će se i djela senandrijskih umjetnika dalmatinskog identiteta.
Hrvatska narodnosna samouprava Senandrije
Dalmatinska Bratovstine Senandrije

IVAN DAN PROGRAM
2021. június 26.

16 órakor
A templomdombi Keresztelő Szent János Plébániatemplomban szentmisével kezdődik az ünnep, ezt követően a templom előtti keresztnél a dalmát zászló és az ősi dalmát nyelvű, a 18 század elejéről való Szentségimádási felvonulási dokumentum ünnepélyes megszentelése történikmajd *Pilis Dániel* alpolgármester köszönti az egybegyűlteket.

18 órakor
A Városház Galériában (Szentendre, Városház tér 3.) szentendrei képzőművészek, a horvátországi földrengés áldozatainak megsegítésére felajánlott képeiből nyílik kiállítás.

19 óra 30 perctől
A régi szokást követve, a résztvevők, hogy elűzzék a sötétséget, **ezernyi mécsest** helyeznek el a Templomdombon, a térről a Fő térre vezető sikátorban, a Görög, Bercsényi és Péter Pál utcákon, a Duna korzó parti szerviz úton a Rév kikötőtől a Kucsera keresztig.

21 óra 30 perckor
A Riverside ponton felső szintjén trombita hangja szólal meg, majd az **első fények fellobbanását követően a Babra és a Vigad Együttes horvát és dalmát dallamokat játszik.**

Szent Iván-éji sétára hívjuk és várjuk a szentendreieket, arra kérve őket, **lámpást is hozzanak magukkal**, hogy azok apró imbolygó fényeivel is gazdagítsák a látványt, és tegyék még hangulatosabbá az ünnepet!

A Duna korzón felállított hat sátorban **nemzetiségi vásárt tartunk** ahol levendulát, szentendrei dalmát sütiket és a Kőhegy bor szentendrei borait, frissen készített bagóca lepényt és fritulét, hajóskenyeret valamint kézműves termékeket kínálunk a sétálóknak. Egy sátorban néhány szentendrei, dalmát identitású művész alkotásai is láthatók lesznek.

A dalmát közösség tagjait és vendégeinket, a nagykövetség tagjait, az országos horvát nemzetiségi vezetőket, a testvér önkormányzatok képviselőit a Dunaparti Művelődési Ház udvarán zártkörű rendezvényen látjuk vendégül.

EMLÉKEZÜNK

A hatvanas évek elején a szentendrei horvát-dalmát hagyományok már csak a hamu alatt izzottak. Bár még mindenki beszélt a Szamárhegyen dalmátul, ismerte a szokásokat de az Ivan Dant, közösségünk népünnepét ekkor már közel húsz éve nem tartották meg. Csak meséltek arról, hogy 1948-ban még micsoda tűzugrás volt a Csapásnál, ahol Benkovits Sanyi bácsi, fejét vizes kendővel bekötve öt méteres lángokon ugrott át. Ekkorra már a régi ünnepek színhelyét felparcellázták, helyén házak épültek. A közösségnek sem kínált senki megmutatkozási lehetőséget, pedig az országban ekkortájt másutt sorra alakultak a Tsz-ekben a nemzetiségi ének- és táncegyüttesek. Ekkor még éltek a legjobb klapa énekesek mindannyian. De a városban nem akadt egyetlen szervező vénával megáldott népművelő, s ez ami legjobban hiányzott. Pedig élő szokásokban Szentendre ekkor még gazdagabb volt, mint Mohács.

Az 1964-től kezdődően azonban a délszláv nemzetiségi ügyek körül megváltozott a légkör. A Délszláv Szövetség vezetői újra megjelentek Szentendrén, és kezdett érdeklődés mutatkozni a szentendrei dalmátok iránt is, legfőképpen a Ferenczy Múzeum részéről..

Éva néni felismerte, hogy ha valaki nem gyűjti össze a tárgyi emlékeket, írja le, veszi fel magnóra az éneke-

keket, szokásokat, mondókákat azok örökre elvesznek. A szamárhegyi dalmátok pedig szívesen megmutatnák ezeket egy közülük valónak. Kertaiéknál, Hrncsarovitséknál találkoztak először, ott vette fel magnóra az énekeket, a betlehemi játékot, koleda éneket, az Ivandanok emlékét és sok minden mást. Hamarosan megjelentek az akadémia emberei is, és egyre több publikáció látott napvilágot a szentendrei dalmátokról.

A közösség szervezését végig ***Tüskésné Drobilits Éva*** vállalta. 1975-től a PMKK-ban az új művelődési házban, majd mint Dalmatin brat a múzeum pinceklubjában. Itt tartották a próbákat, és tartottak közösségi találkozókat. Munkájának megkoronázása az 1977. jún. 24-i Ivan Dan, Iván napi búcsú volt. A Postás strandon, a Duna Étterem mögötti réten közel ezer érdeklődővel és résztvevővel, nagy színpaddal, és jószerivel minden szentendrei dalmát részvételével nagyszabású ünnep, Ivan Dan volt, amely a városon túlra is eljutó hírű esemény lett – komoly sajtó-visszhanggal. Itt az ünnep házigazdája, szóvivője, és a program narrátora is Éva néni volt. Feledhetetlen érdeme, hogy sikerült erre szinte minden szentendrei dalmátot mozgósítania, és ezzel egy egész korosztálynak olyan lelkesítő élményt adott, amelynek közösséget és identitást megtartó hatása még ma is jól érzékelhető.

Erős egyéniségével, elkötelezetten, haláláig vállalva identitását képviselte a szentendrei dalmátok ügyét. Munkájával olyan értéket hozott létre – erős nyomot és példát hagyva maga után –, amelyre nemzetiségi közösségünk hálával gondol.

Dragi moji bivsi sugradjani, Dalmatinci u Svetoj Andriji!

Prosle su godine kako se nismo vidjeli niti culi ali nadam se da zaborav nije prevladao nasim srcima. U sjecanju su mi svi oni dogadjaji koje smo zajedno presli. Bilo je lijepo i ugodno mogu reci nezaboravno. Ivandanovi na Daru pijaci i svi ti zajednicki momenti koje smo proveli na Hvaru i Dalmaciji. Nadam se da sam i ja ostao u vasim uspomenama barem kao prevodioc volonter gradonacelnika prijateljskih gradova.

Zivot nas nosi na sve strane svijeta i tu ne mozemo nista, to je velika avantura. Mozemo promijeniti domove, mozemo se preseliti u drugu drzavu, mozemo promijeniti drzavljanstvo i putovnice, ali srce ne mozemo promijeniti. To smo dobili od svojih roditelja i srce kuca za domovinom i jezikom i kulturom nasih predaka.

Vi ste u vrlo povoljnoj poziciji, posto nosite dvije kulture u sebi. Dalmatinsku staru i prelijepu kulturu vasih predaka i divnu madjarsku kulturu vase domovine Madjarske. Vi ste mozda poslednja generacija koja ima sanse da osigura opstanak ove divne dijaspore na padinama Pismanj brda. Brdjani, kako su vas zvali vasi sugradjani, divno i bajkovito. Ne dajte da se vase kulturno blago izblijedi, ne dajte da se ova mala zajednica ugasi. Ne dajte da se vas maternji jezik potpuno zaboravi. Ucite hrvatski, govorite i citajte puno, i sto je jos znacajnije cuvajte vase arhaicke rijeci i izraze koje ste naucili od majke, oca, tetke, babe i djede. To je balgo koje samo vi posjedjujete.

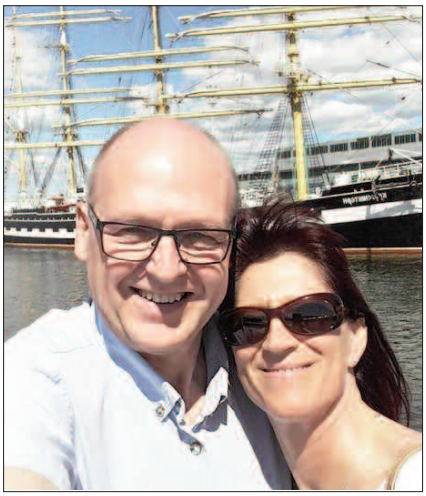

I ne zaboravite da svako od vas moze biti most medu kulturama, most medu drzavama, mozete stvoriti kontakte medju obicnim ljudima i zvanicnicima. Mozete stvoriti kontakte u kulturi, politici i u gospodarstvu.

Ja sam sada daleko na sjeveru, zivim trenutno u Finskoj ali donio sam dio Hrvatske i ovdje. Najpoznatiaj hrvatska multinacionalna kompanija "MLINAR" je dosla u Finsku uz moju pomoc. Danas vec i finci uzivaju u kvalitetnim hrvatskim pekarskim proizvodima, i zelimo razviti lanac prodavnica u vecim gradovima Finske. Tako da posla ima puno, mostovi se grade na svacije zadovoljstvo.

Ja vam zelim sve najbolje, gradite i vi mostove medu kulturama, to je duznost svih nas koji nosimo dvije (ili vise) kultura u srcima.

Lijep pozdrav
Dr. Kovacs Ferenc
zubni lijecnik
Lahti, Finska

Poštovani Senandrejci prijatelji

iznimno mi je zadovoljstvo, nakon proteka brojnih godina, ponovno uspostaviti kontakt Hrvatskom manjinskom samoupravom, „Szenandrijskom dalmatinskom zajednicom".

Tijekom moga 11 godišnjeg mandata u obnašanju dužnosti gradonačelnika Staroga Grada na otoku Hvaru (1998.-2009.), među upečatljivije događaje koji su mi ostali u sjećanju je upravo i uspostava kontakta a potom i međugradskih prijateljstava između gradova Szentendre i Stari Grad, ta nezaboravna druženja i istinska prijateljstva koja, eto, traju i do današnjeg dana.

Sa, za nas, nezaboravnim Valentinom Janošom, na žalost sada već pokojnim, i izaslanstvom proveli smo vrlo lijepe dane u druženju i upoznavanju povijesti i kulture naših krajeva te smo uvijek u Szentendreu bili ugošćeni kao dragi prijatelji, posebice od tadašnjeg gradonačelnika gosp. Gabora Miakića.

Mnogi naši građani, bilo kroz glazbenike Hrvatske gradske glazbe, Faroskih kantadura, umjetnika, turističkih djelatnika, crkvenih vjerodostojnika i mnogih drugih, imali su priliku upoznati vaš kraj i naše Dalmatince te su se ta druženja nastavljala i dolaskom vaših izaslanstava u posjet Starome Gradu. Bila nam je velika radost priređivanje veličanstvene izložbe „4 kipara otoka Hvara" u prostoru Mlina te razmjena mladih umjetnika Staroga Grada i Szentendre kao i mnogih drugih događaja koje su se dodirivali kulture a naročito nezaboravnih susreta povodom tradicionalnog blagdana Ivanjdana, procesije te, kasnije, večernjeg slavlja na prostoru Magarećeg brda, kakvo se rijetko gdje može doživjeti.

srdačno pozdravljam sve članove Szenendrejske dalmatinske zajednice kao i sve drage stanovnike Szentendrea.

Visko Haladić

Szamárhegy – Magarceva brdo újság IvanDan alkalmából.
Kiadja: Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat.
Készült 500 példányban. Felelős kiadó: Benkovits György
Nyomda: Belvárosi Grafikai Stúdió, Szentendre

A kiadvány
a **Bethlen Gábor alapítvány**
támogatásával készült.